

**Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ,
Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In
singulos Canones De Jurepatronatus**

Qui sparsim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur ...

Fargna, Francesco de

Romæ, MDCCXVIII

Casus VI. Argumentum. Donatio vniversitatis bonorum, cui sit annexum
Juspatronatus facta à Minore, an sustineatur?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72203)

ARGUMENTUM.

Donatio universitatis bonorum, cui sit annexum Juspatronatus, facta à minore, an sustineatur?

SUMMARIUM.

- 1 Donatio jurispatronatus, aut alicujus universitatis bonorum, cui sit annexum juspatronatus, facta à minore absque solemnitate est nulla, & num. 17. sed limitata ut num. 6.
- 2 Juramentum contra Legem interpositum, an, & quando sit nullum? & num. 8. usque ad 11.
- 3 Juramentum à minore præstitum super donatione supplet defectum ætatis? limitata ut ibi, secus si sit præstitum circa modum, ut num. 15. & 20.
- 4 Donatio excessiva, & immensa, est læsiva.
- 5 Ex traductione minoris Donantis extra propriam domum, an præsumi possit dolus, & fraus in donatione? & num. 14.
- 6 Donatio universitatis bonorum, cui sit annexum juspatronatus, facta à minore, & juramento firmata, est valida, adeo ut succedente vacatione præsentatio non spectat ad minorem Donantem, sed ad Donatarium.
- 7 Juramentum an, & quando suppleat defectum ætatis, & an, & quando minori non sit concedenda absolutio ad effectum rescindendi donationem?
- 9 Vendens juspatronatus si juret habere ratam, & gratam hanc venditionem, juramentum est nullum, & non obligat.
- 10 Donans juspatronatus Laico omnino extraneo, si juret non requirere consensum Ordinarii, non tenetur hoc juramentum observare.
- 11 Ex quibus præsumatur donatio non esse læsiva? Vide ibi.
- 12 Dolus, & fraus in donatione ex quibus excludatur?
- 13 Amor, & benevolentia est sufficiens causa donandi.
- 16 Laicus si præsentetur à Patrono, præsentatio est nulla.
- 18 Donatio jurispatronatus an salvari possit à nullitate, si minori donanti deficiant pauci menses pro complendo vigesimo quinto anno.
- 19 Jus Canonicum in quibus casibus habilitaverit minores? Vide ibi.

21 Ratificatio donationis à minore expleta ex quibus excludatur.

22 Juspatronatus an, & quando veniat in restitutione fideicommissi? Vide ibi, & num. 23. cum seqq.

CASUS VI.

DEfuncto quodam divite, relicto pinguis patrimonii hærede unico ejus filio ætatis viginti quatuor annorum, iste post paucos menses traductus in domum proprii consanguinei ob affectum, & amorem, quo ipsum prosequeretur, ad sollevandam illius miseriam, & pauperiam, ei donavit, absque tamen consensu Curatoris à patre assignati, donatione irrevocabili inter vivos quoddam Castrum, cui erat annexum juspatronatus Beneficii A. cum omnibus suis juribus, & pertinentiis, intervenientibus decreto Judicis, Notario, & Testibus, ac in Instrumento donationis apposuit juramentum habendi illam ratam, & gratam, & nunquam ei contraveniendi. Vacato nuper dicto Beneficio per obitum Rectoris, Minor Donator prætendens ex variis capitibus nullam donationem à se factam, præsentavit ad illud Titium, acriter se opponente, & contradicente ejus consanguineo Donatario. Quæro proinde ad effectum agnoscendi ad quem spectet præsentatio in hac vacatione Beneficii, an hæc donatio sustineatur?

1 Multa quidem, & non spernendæ rationes militare videntur in hoc casu pro nullitate hujusmodi donationis. Hæc namque expleta fuit ab hærede prædicti defuncti, ea ætate, qua de jure interdicta est donatio, & quæcumque alienatio bonorum absque auctoritate Curatoris, & aliis solemnitatibus, dum quando donavit dictum Castrum, cui annexum erat juspatronatus minor erat 25. annorum, unde lege resistente non poterat validè ad hanc donationem devenire, non adhibita prius auctoritate Curatoris à proprio Patre sibi in testamento assignati, nec ullum dominium fuit ad consanguineum Donatarium translatum, ac proinde vacato nuper beneficio, præsentatio Rectoris videtur spectare debere ad ipsum Minorem Donatorem, non verò ad eundem Donatarium, juxta Text. in l. non solum C. de præd. minor. Marin. resol. jur. cap. 136. num. 3., & seqq.

seqq. tom. 2. Palm. alleg. 373. num. 1. to. 4.
 & in terminis resolutum fuisse videtur à
 Sac. Rota in *Majoricen. Beneficii 20. Janu-*
uarii 1717. §. Hoc idem coram R. P. D.
Falconerio nunc meritissimo Urbis Gubernat-
ore inferius legen.

Neque hic suffragari posse videtur iuramentum ab eodem Minore præstitum habendi donationem ratam, & gratam, & nunquam ei contraveniendi, quia in primis iuramentum contra legem interpositum est nullum *Text. in l. non dubium C. de leg. & cap. si diligenti de for. compet.*, & cum sapiat naturam actus, cui adheret. *L. juris gentium 7. §. Si paciscar ff. de pact. l. non dubium C. de leg.*; Si donatio facta à minore sine solemnitatibus est nulla, etiam iuramentum ei accessorium erit nullum; Deinde licet admittatur iuramentum supplere defectum ætatis, & reddere minorem per fictionem majorem, & habilem ad contrahendum, ut notant *Honed. conf. 42. num. 15. tom. 1. Castil. controv. jur. lib. 3. cap. 1. num. 1., & 34. Card. de Luc. de alienat. disc. 29. num. 13.* hoc tamen duplicem patitur limitationem, alteram nimirum, quando contractus apparet enormiter læsivus, & alteram quando adest suspicio fuisse minorem dolo seductum ad donandum, tunc enim iuramentum non est operativum, sed vel intrat invaliditas contractus ratione doli præsumpti, vel beneficium restitutionis in integrum, ac relaxationis iuramenti, quia iuramentum non debet esse iniquitatis vinculum, & ad sui validitatem debet habere tres Comites, veritatem scilicet, iudicium, & iustitiam ad *Tex. in cap. animadvertendum 22. quest. 2. & cap. inter cetera 12. quest. 4. & cap. quamvis pactum de pactis in 6.* & docent *Abb. in cap. cum contingat de jure juran. num. 3. 9. & seqq. ibique Barbof. num. 5. in fin. Card. de Luc. de donat. disc. 33. num. 20. & disc. 143. de dote num. 66. Palm. alleg. 145. num. 7. to. 2. Castil. controv. jur. cap. 2. num. 18. cum seqq. lib. 3. Rot. decis. 306. n. 20. par. 18. & dec. 371. num. 9. par. 19. rec.*

4 Utraque limitatio in præsentiarum concurrere videtur, quòd enim attinet ad primam, apparet hanc donationem factam à minore non esse restrictam ad certa particularia bona modici valoris, sed comprehendere universitatem bono-

rum, scilicet Castrum, cui erat annexum juspatronatus cum omnibus suis juribus, & pertinentiis, adeoque tamquam excessivam, universalem, & immentam esse læsivam. *Marin. resol. jur. cap. 136. n. 16. tom. 2.* Quòd verò spectat ad secundam limitationem negari non posse videtur eandem donationem esse dolo, & fraude extortam, animadvertendo, quòd minor illam explevit absque ulla causa non in propria domo, sed traductus in domum ejus Consanguinei, ex qua traductione minoris extra propriam habitationem, magnam oriri suspensionem doli, & fraudis, etiam si agatur de donatione facta favore consanguinei, docent *Cyriac. contr. 10. n. 82. & seqq. Ciardin contr. 121. n. 24. Andreeol. contr. 414. n. 23. Card. de Luc. de donat. disc. 35. n. 17. Rot. dec. 306. n. 8. par. 18. & dec. 371. n. 12. & seqq. par. 19. recent.*

6 His tamen non obstantibus censetur dictam donationem esse validam, & per eam translatum fuisse juspatronatus ad Donatarium, quòd transit cum universitate bonorum donata, adeo ut in hac vacatione beneficii præsentatio Rectoris spectare debeat ad consanguineum Donatarium possessorem Castri donati, cui est annexum juspatronatus, non verò ad Minorem Donantem. Quoniam iste donando dictum Castrum ejus consanguineo donationem iuramento confirmavit, promisitque illam non revocare, nec ei unquam contravenire, quòd iuramentum confirmat donationem à Minore factam, licet de jure nullam, & eam validam, reddidit, & est omnino, & inviolabiliter observandum, quamvis minor donaverit sine Curatore, quem habebat, juxta *Text. in auth. Sacramenta puberum C. si advers. vendit., & in cap. in presentia de probat. Altograd. conf. 5. num. 46. lib. 1. Honed. conf. 42. num. 9. & seqq. tom. 1. Castil. controv. jur. cap. 2. num. 2. & 4. cum seqq. tom. 3. Gratian. discept. forens. 555. nu. 22. de Marin. resol. 136. num. 6. lib. 2. Rot. decis. 1184. num. 6. & 15. coram Seraph., & decis. 647. num. 6. par. 2. rec., & in Avenionen. donationis 1. Julii 1707. §. Et si coram Reverendissimo Molines Decano.*

7 Ratio est quia iuramentum hoc à minore præstitum non accessit actui à jure prohibito propter publicam utilitatem, neque actui dolo, vi, aut machinatione extor-

extorto, & consensum Jurantis auferente, neque actui enormissime læsivo, quo casu non suppleret defectum ætatis, nec esset observandum, sed accessit actui, nimirum donationi à jure prohibita solùm, & principaliter propter utilitatem minoris liberæ, & non enormissimè lesivæ, unde supplet defectum ætatis, & cum vergat solùm in detrimentum minoris, cujus favore introductum est, ut alienatio bonorum ab ipso facta sit nulla, & servari possit sine detrimento salutis eternæ, venit observandum, & si minor petat absolutiorem ad effectum rescindendi donationem, ut præsentare valeat ad dictum Beneficium, illa non est ei impendenda ad
Text. in cap. 2. de pactis in 6. & cap. Cum contingat de jure juran. ibique Gloss. Abb. num. 21. Gonzal. num. 10. Barbosa. num. 1. Alexand. de Nev. num. 6., & seq., & num. 140.

Quare rationes in contrarium perpen-
 8 sæ non merentur hic attendi; Et quidem quòd supradictum juramentum sit nullum, eo quia fuerit contra legem à minore interpositum non est absolutè verum, sciendum est enim legem aliam esse, quæ prohibet aliquid fieri propter bonos mores naturales conservandos, aliam, quæ prohibet aliquid fieri propter bonum publicum, & aliam, quæ prohibet aliquid fieri propter bonum privatum; juramentum interpositum contra legem prohibentem aliquid fieri propter bonos mores naturales conservandos, uti esset ex.
 9 gr. si quis venderet de per se juspatronatus, & juraret habere hanc venditionem ratam, & gratam, & nunquam ei contravenire, hoc juramentum esset nullum, & nullatenus obligaret, quia opponitur legi in cap. de jure de jurepat. superius exposit. *Can. XIII.* prohibenti venditionem juspatronatus tamquam simoniacam, & contrariam bonis moribus. Est etiam nullum juramentum interpositum contra le-
 10 gem prohibentem aliquid fieri propter bonum publicum ex. gr. Si quis donaret juspatronatus laico omnino extraneo, & juraret non requirere consensum Ordinarii in hac donatione; Juramentum hoc esset pariter nullum, & non obligaret Donantem ad non requirendum hujusmodi consensum, quia esset oppositum legi, nimirum his *Canonibus* requirentibus

consensum Ordinarii in hac specie donationis juspatronatus ob bonum Ecclesiarum, quòd est bonum publicum; Non verò est nullum illud juramentum, quod opponitur legi prohibenti aliquem actum principaliter ob utilitatem, & bonum privatum; ut est casus noster, in quo lex prohibuit minori donare, & alienare propria bona sine solemnitatibus ad bonum, & utilitatem privatam ejusdem Minoris, videlicet nè propter fragilitatem ætatis multis deceptionibus expositam minor deciperetur; Unde iste donando sponte, & liberè, absque dolo Castrum, cui erat annexum juspatronatus proprio Consanguineo, si juravit habere ratam, & gratam hanc donationem, & nunquam ei contravenire, hoc juramentum est validum, & à minore observandum, juxta theoreticam Abbatis in cap. cum contingat de jure juran. n. 5. ibique *Alexand. de Nev. num. 21. & seqq.*

Neque verificatur in casu præsentii utraque supra decantata limitatio, ratione cujus juramentum non supplet defectum ætatis, nec est operativum, sed est locus absolutiioni, & rescissioni contractus ex auctoritatibus superius allatis
 11 §. *Neque hic.* Quoniam quòd attinet ad enormem læsionem, ab hac profectò est omnino immunis præsens donatio; attendis tum illius natura, quæ non est correctiva ad aliquid, quòd daretur, vel promitteretur per donatarium, sed est pura, & simplex procedens ex mera liberalitate, in qua quoties constat de voluntate donantis, læsio non consideratur, neque attenditur *Bar. conf. 90. num. 2. Corn. conf. 254. num. 12. Honded. conf. 42. num. 23., & seqq. tom. 1.,* tum illius qualitate, quæ tamquam facta à minore ob sublevandam miseriam, & paupertatem proprii consanguinei, est pia, & laudabilis, & consequenter exclusiva enormis læsionis *Altograd. conf. 5. num. 85. lib. 1.* tum denique illius verbis, dum non legitur esse comprehensiva omnium, & singulorum bonorum ejusdem minoris, sed solùm restricta ad Castrum cum omnibus suis juribus, & pertinentiis, unde cum sit donatio particularis limitata ad certas rerum species cessat læsio, ut docent *Ruin. conf. 170. num. 21. & seq. lib. 1., & conf. 60. n. 24. lib. 3. Andreol. controuv. 414. num. 39.*

num. 39. & 80. cum seqq. Rot. decis. 371. num. 16 par. 19. & alii quos refert, & sequitur Rot. in Avenionen. Donationis 1. Julii 1707. §. Visum coram Reverendissimo Molines Decano.

¹² Cessant quoque in hac eadem donatione dolus, fraus, & machinatio, enim advertendo, quod minor venit ad hanc donationem Castri habentis annexum juspatronatus cum presentia, & assistentia Notarii, Testium, & Judicis, qui suum interposuit decretum, quod quidem tollit omnem suspicionem doli, & fraudis Gratian. discept. 555. nu. 15. Rot. dec. 184. num. 2. par. 2. & decis. 2. num. 5. par. 8. rec. & in Romana Donationis 1. Martii 1709. §. Qua posita coram R. P. D. Kaunitz., & in dicta Avenionen. donationis §. Sed ex abundantia coram Reverendissimo Molines; Et juravit habere illam ratam, & gratam, quod juramentum etiam facit cessare presumptionem doli, quia per juramentum presumitur deliberata voluntas, & omnia presumuntur facta ex certa scientia Alexand. cons. 233. incipien. super quaestis, Alexander de Nevo in cap. cum contingat de jure juran. num. 154.

Non subsistit, quod hæc donatio fuerit facta absque causa; etenim in facto apparet minorem donasse dictum Castrum ejus consanguineo ob sublevandum eum à miseria, & à paupertate, ob amorem, & benevolentiam, qua ipsum prosequabatur; quem amorem, & benevolentiam præsertim erga Consanguineos esse sufficientem, & honestam causam donandi docet Rot. in dicta Romana Donationis 1. Martii 1709. §. Demum cor. R. P. D. Kaunitz. Quod autem minor expleverit hanc donationem non in propria domo, sed traductus in domum ejusdem consanguinei donatarii, ex hoc præcisè nequit deduci donationem fuisse dolo, & fraude extortam, cum non appareat hanc traditionem fuisse violentam, sed potius fuisse voluntariam, & habuisse originem ab amore erga proprium consanguineum, juxta Rot. in dicta Romana Donationis §. Qua posita coram R. P. D. Kaunitz.

¹⁵ Rota autem in Majoricen. Beneficii hic immediatè impressa non adversatur, immo favet, & confirmat hætenus dicta, dum non tuetur donationem jurispatronatus factam à minore, & juramento firmatam

esse nullam, sed solum sentit juramentum non supplere defectum ætatis, quando illud non versatur circa substantiam, seu quod non fuit præstitum super observantia donationis, sed solum versatur circa modum, ut legenti patet §. Quo tandem igitur à contrario sensu si juramentum sit præstitum super observantia donationis, ut est casus noster etiam juxta eandem Rotam, hæc donatio jurispatronatus facta à minore erit valida.

R. P. D. FALCONE R. O.

Majoricen. Beneficii.

Mercurii 20. Januarii 1716.

PER obitum Jacobi sequutum die 9. Maji anni 1712. vacato Beneficio erecto in Altari Sanctæ Ciciiliæ existenti in Cathedrali Ecclesia Majoricensi, de institutione coram Ordinario contendere cœperunt tres Præsentati, nempe Joannes Duran. præsentatus ab Hæredibus fideicommissariis Joannis Michaelis de Sancta Cilia: Joseph Sanxo præsentatus à Petro Antonio fratre Donatario Arnaldi de Sancta Cilia filii, & hæredis dicti Joannis Michaelis: Et Antonius Gaya præsentatus à Gabriele Rocca posteriori Donatario ejusdem Arnaldi; Qui tamen omnes fuerunt per sententiam exclusi confirmatam in gradu appellationis coram Me; Dum in hodierna audientia Domini dixerunt: Nulli esse dandam adjudicationem Beneficii.

¹⁶ Et jure quidem, meritoque decisum fuit non esse adjudicandum Joanni Beneficium, utpote nulliter præsentato, dum erat in statu Laicali, ut probat, Vivian. de jurepatr. lib. 6. cap. 3. num. 12., quam nullitatem prænosens, prout, & alteram secundæ præsentationis reportatæ post susceptum Clericatum de mense Januarii 1713., & sic post octo menses à die vacationis Beneficii, recursum habuit de anno 1716. ad Sanctissimum pro gratia si Neutri, pro cujus executione contemporaneè instat in altero distincto dubio, & proinde hoc solum sufficit pro confirmanda nullitate suæ præsentationis, & pro excludendo quolibet suo prætenso jure, cum impetrans gratiam si Neutri, confiteatur, neque sibi, neque Colliganti aliquod jus competere, Amayd. de styl. Datar. cap. 23. num. 17. Ros. de execut. liter.

ter. Apostolic. cap. 17. num. 22. par. 1. Rot. coram. Card. Cerr. decis. 205. num. 3. & 4. & dec. 227. num. 1. cum aliis in Leodien. Monasterii 4. Maji 1699. S. Quo enim coram Reverendissimo D. meo Ansaldo Decano, & in Romana Cappellania 3. Julii 1707. S. Quod nec poterat coram Eminentissimo Scotto.

17. Hoc idem conclusum fuit contra Josephum Sanxo ex defectu suæ legitimæ præsentationis, nam Petrus Antonius, qui eum præsentavit, uti Donatarius Arnaldi de Sancta Cilia, nullum habebat jus in hoc Patronatu, stante nullitate d. Donationis absque ulla solemnitate expletæ à d. Arnaldo in minori ætate, & nondum completo vigesimo quinto anno l. 1. in princip. vers. sed si non mortis ff. de Tutel. & ration. disbraben. l. non solum C. de præd. minor. Castren. in l. 2. in fin. Cod. si advers. donat. Bald. in leg. 1. C. eodem tit. Donat. Anton. de Marin. resol. jur. cap. 136. à n. 3. ad 21. cum aliis ab eo relatis.

18. Absque eo, quòd dicta donatio à nullitate salvari possit, sive ex quo de tempore ejusdem donationis, nonnisi tres menses deficiebant Arnaldo pro complendo vigesimo quinto anno, & ita uti proximus majori ætati pro majori reputari debeat, cum in favorabilibus annis inceptus habeatur pro completo, Antonell. de tempor. legal. par. 4. cap. 1. num. 12. cum allegatis: Sive quia major ætas non veniat in isto casu attendenda juxta Imperiales sanctiones, sed juxta Pontificia Decreta, à quibus in multis casibus minor ætas fuit abbreviata ad collecta per Dayx in Judice juris Pontific. lit. M. verbo Minor. num. 1., & præsertim in donatione Juramento firmata ex Text. in cap. in præsentia vers. præterea de probat.

Etenim quoad primam objecti partem cum hic agatur de sustinenda donatione in minori ætate expleta, quæ nequit numerari inter actus lucrativos, & favorabiles, sed inter contractus præjudiciales; & damnosos, cum juxta commune adagium desumptum à Text. in l. filius familias ff. de donat., donare sit perdere, hæc de re ætas debet esse completa, & spectatur tempus de momento in momentum, ut expressè disponit Text. in leg. 3. S. Minori, ibique Gloss. sub verbo momentum ff. de minor. 25. ann. l. si Maritus 15.

Par. II.

S. fin. vers. minorem ff. adl. Jul. de Adult. Cancer. var. resol. to. 2. cap. 1. de minor. 25. annor. nu. 106.; & seq. Grosi. de contract. minor. in prætud. à num. 46.; & seq. Constant. ad Statut. Urb. annot. 44. art. 1. à num. 56.; & in præcis terminis Minoris, cui deficiebant tres menses pro complenda ætate Rot. coram Dunozett. sen. dec. 38. nu. 3. & 4.

19. Quo verò ad secundam partem, tametsi jus Canonicum in aliquibus specialibus casibus minores 25. annorum habilitaverit, ut puta ad consequenda Beneficia, ad ineunda matrimonia, & suscipiendum habitum Religiosum, & professionem emittendam, atque ad alia, attamen quoad contractus, contrarium non disponit, neque ætatem à jure præscriptam minuit ex notabili, Gloss. in can. primo verbo in minoribus annis 27. quæst. 1. cap. in præsentia vers. præterea de probat., & optimè omnes sex ætates distinguens, & subjungens, quæ in qualibet ætate fieri possunt, probat Philippus Franc. in cap. si Pater à num. 17. ad 20. in antiqua impressione, in nova vero à nu. 42. ad 47. de Testamen. in. 6. Constantin. ad Statut. Urb. annot. 4. num. 16.

20. Quo tandem ad ultimam partem, in qua donatio eximitur à nullitatibus à jure civili inductis ex capite minoris ætatis propter juramentum, quod adeò eam roborat, ut non solum de Jure Canonico sustineatur ex dicto Text. in cap. in præsentia vers. præterea de probat., Sed etiam de jure civili ex Auth. Sacramenta puerum Cod. si advers. vendit. cum, ut ait ibi Gloss. in verbo Puerum, sufficiat, quòd impubes sit major Infante proximus pubertati, ita quòd in eo cadet delictum, ad hoc ut obligetur juramento, quia sicut peccando, & pejerando potest se obligare Diabolo, ita & Deo, quod pariter dixit Abb. ad eandem Gloss. allegat. cons. 39. num. 1. in fin. lib. 1. Omne dubium in hypothesis excluditur ab ipsa qualitate juramenti præstiti, ut ibi -- Necnon juro ad Dominum Deum nostrum, ejus Sancta quatuor Evangelia, quòd in præmissis nullus dolus, fraus, symonia labe, aut aliqua alia illicita pactio intervenit, aut intervenire speratur; Unde cum juramentum non fuerit præstitum in forma plenissima super observantia ipsius contractus donationis,

R r

& su-

& super promissione illam non retractandi, neque illud verferur circa substantiam, sed circa modum; Hac de re prætendi neutiquam potest ad supplendam ætatem, & ad validandum ipsum principalem contractum donationis, ut præfert dictus Text. in auth. *Sacramenta puberum in exordio ibi -- Sacramenta puberum spontè facta super contractibus rerum suarum non retractandis inviolabiliter custodiantur*, ibique *Paul. de Castr. n. 1. & 2. Philipp. Corn. num. 16. & seq., Curt. nu. 7., Jo: ign. à num. 16. & seq., Jo: Gutter. num. 8. & num. 86. & sequen., Gloss. in cap. penultim. sub verbo restituerent vers. sed quid dices de empt. & vendit. Abb. conf. 31. sub num. 1. in med. lib. 2., Soccin. jun. conf. 188. num. 20. lib. 1.* Validius quia juramentum prædictum non respicit observantiam de futuro, sed solum loquitur de præsentis circa exclusionem doli, fraudis, symoniæ &c. ut considerat idem *Curt. in d. Auth. Sacramenta puberum num. 61.*

Probata ex his nullitate dictæ donationis propter minorem ætatem inutile existimatum fuit diffugium, quod eadem nullitas nequeat à Collitigantibus proponi, ex quo nec sunt hæredes, nec universales successores donantis; Quia fideicommissarii ultra titulum fideicommissi ordinati à Joanne Michaeli Patre Arnaldi Donantis, sunt etiam Donarii universales ejusdem Arnaldi, & ideo uti successores illius ex dicto universali titulo habentur loco hæredis, & possunt proponere nullitatem ab eorum Auctore non deductam, ut magistraliter distinguit *Rota penes Constant. ad Statut. Urb. decis. 154. num. 13. & seq.* Maximopere quia dictam nullitatem non proponunt per viam actionis, sed per viam simplicis exceptionis, in quo casu, licet nullitas non fuisset à minore, agnita, & intentata, attamen cuilibet tertio datum esset illam proponere, ut distinguendo prosequitur eadem *Rota penes Constant. ad Statut. Urb. dicta decis. 154. num. 14. & prius dixerat in dec. 613. num. 21. part. 19. recent. tom. 2. & ult. imo loco in Spoletana Immissionis 4. Maji 1716. §. Minoris relevancia coram Me.*

21 In nihilo attentata prætensa ratificatione dictæ donationis desumpta ab acquie-

scencia Arnaldi post majorem ætatem in toto suæ vitæ decursu; Quia ultra dictam donationem universalem ab illo factam favore fideicommissariorum de anno 1692. & sic duodecim annis post primam donationem expletam in minori ætate favore Petri Antonii, aliam donationem consimilem peregit favore Gabrielis Rocca, ideoque ex ipso facto excluditur Arnaldum acquievissè dictæ primæ donationi, illamque habuisse pro valida, dum statim ac de eadem re disposuit favore alterius, censetur agnovissè nullitatem primæ donationis, & illam revocasse. *Oldrad. conf. 245. num. 2. vers. secunda ratio, Menoch. de præsumpt. lib. 3. præsumpt. 23. num. 13. & 14. Cancer. var. resol. lib. 1. cap. 8. num. 41., Mans. consult. 1. num. 47. & consult. 6. num. 59. in fine, & num. 60.*

22 Nullitati dictæ Donationis ex defectu ætatis Arnaldi Donatarii addita fuit à Dominis altera nullitas ex defectu potestatis, nam Joannes Michael illius Pater perpetuum, & universale ordinavit fideicommissum prius favore descendentium, deinde Collateralium; & demum favore Eleonoræ de Berga, ejusque successorum, & ideo cum agatur de jure patronatus hæreditario, istud transit cum universitate bonorum, & cadit sub fideicommissio ab illius Possessore ordinato, & juxta illius providentiam defertur ad personas in eodem fideicommissio invitatas, *Archidiacon. in cap. 1. de jurepatr. in 6. Covar. lib. 2. var. resol. cap. 18. sub n. 9. Ciardin. contr. jur. lib. 1. cap. 1. num. 38. & 47. Lotter. de re benef. lib. 2. quest. 11. n. 37. Garz. de benef. par. 5. cap. 9. num. 19. Rota decis. 20. num. 10. & 11. post Antonell. de jur. & oner. Cleric. & in Barchinonen. Beneficii 25. Februarii 1701. §. Cum enim coram R. P. D. meo Lancetta, & in Romana Cappellaniæ 16. Martii 1708. Verum etiam coram Reverendissimo D. meo Ansaldo Decano.*

23 Neque hic congruit illa propositio, quod Jus patronatus non veniat in restitutione fideicommissi, sed liberum maneat penes hæredem gravatum, ut reprobato Romano sequuntur opinionem *Bart. in l. qui proinde ff. ad Trebell. Peregrin. de fideicom. art. 6. num. 37. Fusar. de substit. quest. 634. num. 2. Vivian. de jure patron. lib. 4. cap. 2. num. 76. Rota post eundem dec. 124. & decis. 121. & coram Bich. dec. 361. n. 10. & in*

& in rec. decis. 542. par. 5. per tot., & decis. 170. num. 172. & 206. par. 7., & decis. 289. num. 8. par. 9., & decis. 100. & 190. pat. 12. per tot., & decis. 64. nu. 4. par. 13.

²⁴ Quia eadem propositio, etiam in abstracto sit verissima, attamen ex quo non est fundata in defectu potestatis fideicommittentis includendi Juspatronatus in suo fideicommissio, neque ex quo Juspatronatus hæreditarium non est transmissibile ad fideicommissarium ex natura rei, sed solum id provenit ex præsumpta voluntate fideicommittentis, qui censetur voluisse solum bona subicere restitutioni, non autem jura honorifica, ut post alios censuit Rot. coram Bich. decis. 19. num. 2. & 3. Hac de re passim receditur à dicta regula quotiescumque constat de contraria fideicommittentis voluntate etiam resultante ex levibus, & generalibus conjecturis, ut optimè probat Card. de Luc. de jurepat. disc. 36. num. 4. & 5. & discurs. 60. nu. 3. Rota coram Bich. d. dec. 15. à num. 4. & ferè per tot., & decis. 26. pariter per tot., & decis. 35. num. 20., & coram Benincasa decis. 36. num. 5., & ad ornatum Card. de Luc. de jurepatron. decis. 12. n. 4. & seq., & decis. 13. num. 3., & decis. 15. num. 13., & decis. 16. nu. 4. vers. quoniam.

²⁵ In præsentì verò hypothèsi voluntas fideicommittentis comprehendendi etiam jura honorifica in suo fideicommissio, non solum eruitur ex universalibus verbis appositis in institutione, & restitutione hæreditatis favore substitutorum, ut firmavit Rot. post Vivian. de jurepatron. dec. 121. num. 8. & 10., & coram Zarat. dec. 114. num. 4., & ad ornat. Card. de Luc. dec. 12. num. 10. & 11., & decis. 15. nu. 19. & seq., & decis. 16. num. 4. & 5., & coram Benincasa decis. 36. num. 6., & in rec. decis. 271. num. 2. & seq. par. 12., & decis. 136. n. 11. par. 13. ea ratione, quia juspatronatus hæreditarium tamquam res spectans ad universam hæreditatis successorem de sui natura transit ad quemcumque, in quem universam hæreditas devolvitur, ut post Scribentes in cap. ex literis, & in cap. cum seculum de jurepatron. concludit Molin. de primogenit. Hispan. lib. 1. cap. 24. num. 18. sub vers. quibus obstat; sed etiam clarius desumitur ex totalitate addita universalitati, ut ibi-- *sofituisco in quello, e faccio erede universale di tutta la mia intiera*
Pars II.

eredità, & alibi -- *che la mia eredità si devolveva pleno jure all'altro figlio*; itaut si à dicta hæreditate jura honorifica evellerentur, nec tota, nec integra, nec pariter cum plenitudine jurium ad substitutum transfret, quia ab universo una res vacare non potest, ut præcisè considerat Bald. in l. fin. num. 59. ad fin. Cod. de edict. Div. Adrian. tollen. Lotter. de re benef. lib. 2. qu. 11. num. 37. & seq. Rota ad ornat. Card. de Luc. ubi supra decis. 16. num. 7., & coram Benincasa d. decis. 36. num. 6.

²⁶ Eoque validius, quia fideicommittens in ultima parte testamenti prohibuit gravatis quamcumque deductionem, ut ibi: *volendo finalmente, e disponendo, che nessuno degl'eredi da me chiamati, & instituiti possano detrarre quarta, trebellianica, ne niun dritto, & ita semper magis, magisque incalcescit ratio, quòd Testator optaverit integram suam hæreditatem, nulla facta jurium deductione debere transire ad substitutos, ut appositè determinat Guidopap. decis. 707. sub num. 1. Rot. post Vivian. de jurepatron. decis. 121. num. 8. & seq., ad ornatum Card. de Luc. de jurepatron. dec. 14. num. 10., & decis. 16. num. 9. coram Benincasa d. decis. 36. num. 7. coram Zarat. d. decis. 114. num. 5., & in rec. d. decis. 171. n. 4. par. 12.*

Pro declinanda autem e omprehensione dicti juspatronatus in fideicommissio Joannis Michaelis, minimè potest in controversiam deduci illius qualitas hæreditaria sub obtentu, quòd licèt ex sui antiquitate nullum adinveniat publicum documentum foundationis, tamen ex Majorum præordinatione appareat gentilitium, & familiare, ac debitum Arnaldo jure proprio, non autem jure hæreditario sui patris fideicommittentis, ac per consequens, quòd fuerit effectum hæreditarium in eodem Arnaldo ultimo de familia, qui liberè potuit de illo disponere favore particularis Donatarii, quia pro arguenda qualitate gentilitia in jurepatronatus quælibet antiquitas non sufficit, sed solum illa, quæ præcedit dispositionem Clementina plures de jurepatronat. editæ in Concilio Viennensi celebrato sub Clemente V. 13. Novembris 1311., ut probat Modern. Romanus discept. Eccles. num. 1. & 2. Unde cum de ista antiquitate aliquid non afferatur documentum,

tum, imo potius ex alia fundatione con-
similis Beneficii in eodem Altari constet
illam sub expressa qualitate hæreditaria
expletam fuisse, & post dictam Clemen-
tinam de anno nempe 1397., in isto casu
omnis præsumptio militat pro qualitate
hæreditaria Jurispatronatus, ad plenè
firmata in *Comen. Cappellania* 31. Martii
1702. §. *Non enim coram Eminentiss. de la
Tremoille*: Potissimè in his facti circum-
stantiis, in quibus observantia succedit
loco deperditæ fundationis. *Tondut. quest.
benefic. par. 3. cap. 157. nu. 4. Modern. Ro-
man. ubi supra num. 32.* quæ non solum
qualitati gentilitiæ non adstipulatur, sed
potius qualitati hæreditariæ congruit,
dum tam uxor, & hæres usufructuaria
Joannis Michaelis fideicommittentis, hac
expressa qualitate in hoc Patronatu præ-
sentavit, quàm etiam Arnaldus in ipsis
met donationibus expressè declaravit di-
ctum Juspatronatus esse hæreditarium
dicti Joannis Michaelis sui patris, ac ad
ipsum dicto jure hæreditario spectare, &
ideo nequeunt Donatarii, qui vigore di-
ctarum donationum in judicio sistunt,
confessionem proprii Auctoris impugna-
re. *Rota coram Buratt. decis. 367. num. 3.,
& coram Coccin. decis. 2305. num. 96., &
in rec. decis. 306. num. 1. par. 5.*

Ex hæcenus igitur firmatis constito de
non jure Joannis, & Josephi putarunt Do-
mini, quòd non sit immorandum in discuti-
endo non jure Antonii præsentati à
Gabriele Rocca posteriori Donatario di-
cti Arnaldi; Tum quia ex superius con-
stabilitis, cadente hoc Jurepatronatus
sub fideicommissio Joannis Michaelis,
ipsa qualitas fideicommissaria, quæ pri-
mam donationem inutilem reddidit in
præjudicium vocatorum ad dictum fidei-
commissum, aufert etiam de medio hanc
secundam favore Gabrielis; Tum etiam
quia optimè conscius dictus Antonius de
obstaculo anterioris donationis, quæ sive
valida, sive nulla ex defectu potestatis
Donantis, semper influit in subversionem
secundæ; hac de causa neglexit ad Judi-
cium venire, & sua jura in Rota promo-
vere.

Et ita utraque &c.

ARGUMENTUM.

Donatio Jurispatronatus facta à Novitio
Patrono tempore suæ probationis an,
& quando sustineatur?

SUMMARIUM.

- 1 Donatio jurispatronatus facta à Novitio
intrà duos menses ante professionem, si
hæc non sit valida, suum non sortitur ef-
fectum. Amplia, ut ibi.
- 2 Donatario non licet apprehendere possessio-
nem jurispatronatus, nisi sequuta valida
professione.
- 3 Professio emissa per vim, & metum an,
& quando sit nulla? & num. 11.
- 4 Professio tacita excluditur per reclamatio-
nes emissas tam ante, quàm extra quin-
quennium.
- 5 Donatio jurispatronatus facta à Patrono
ante ingressum Religionis purè, & simpli-
citer, est nulla.
- 6 Donatio jurispatronatus facta ante ingres-
sum, sed intuitu ingressus Religionis non
servata forma Concilii cap. 16. sess. 25.
de Regul. an sustineatur?
- 7 Donatio jurispatronatus facta intrà an-
num probationis statim aut paulò post ju-
sceptum habitum est nulla.
- 8 Donatio jurispatronatus expleta ad for-
mam Concilii d. cap. 16. sess. 25. de Re-
gul. est valida, & num. 10.
- 9 Concilium Tridentinum ubi supra compre-
hendit etiam donationes jurispatrona-
tus, & renunciaciones Beneficiorum.
- 12 Professio emissa non servata forma Consti-
tutionum Religionis an, & quando susti-
neatur?
- 13 Annus probationis an, & quando non in-
terrumpatur per egressum, & fugam à
Monasterio, & num. 14.

CASUS VII.

VEhementibus suasionibus, & assiduis
minis à proprio consanguineo illatis
quidam Patronus expleto probationis
anno devenit ad professionem in Mona-
sterio A. in manibus legitimi Superioris,
absque tamen interventu aliorum Regu-
larium ejusdem Monasterii, juxta Consti-
tutiones Ordinis in professionibus requi-
sito; Tempore Novitiatus, & etiam post
intrà quinquennium continuas reclama-
tio-